

*SOCIALIZACE A SOCIÁLNÍ UČENÍ

*Zařazení. Sociální psychologie, člověk jako jedinec, člověk ve společnosti

Didaktické cíle hodiny

- A. Studenti definují základní pojmy týkající se tématu socializace a sociálního učení.
(K tomuto didaktickému cíli vedou 1.a, 2.a,b,c, dále 4.a,b, - vizte dílčí cíle níže.)
- B. Studenti zvládnou vlastními slovy popsat význam socializace v životě člověka a umí uvést důsledky špatné/nedostatečné socializace. (K tomuto didaktickému cíli vede 2.c - vizte dílčí cíle níže.)
- C. Studenti dokáží vyjmenovat základní formy sociálního učení a uvést rozdíly mezi nimi na příkladech z běžného života. (K tomuto didaktickému cíli vede 4.a, 4.b - vizte dílčí cíle níže)

Struktura hodiny

1. [3min.] **ÚVOD DO TÉMATU**
 - a. Studenti dokáží vysvětlit, jaký význam má socializace pro člověka.
 - b. Studenti jsou schopni jednoduše popsat pojem sociální norma.
 - c. Studenti jsou schopni uvést příklady sociálních norem ve společnosti.
2. [*14 min.] **FRONTÁLNÍ VÝKLAD**
 - a. Studenti jsou schopni definovat pojem socializace a její druhy.
 - b. Studenti dokáží pojmenovat důležité socializační činitele
 - c. Studenti jsou schopni vlastními slovy popsat dopad zanedbané socializace.
3. [*15 min.] **DISKUZE**
 - a. Studenti jsou schopni utvořit si a zformulovat vlastní názor na základě přečteného textu.
 - b. Studenti jsou schopni podpořit svá tvrzení logickými argumenty
4. [*10min.] **FRONTÁLNÍ VÝKLAD**
 - a. Studenti umí popsat, co je sociální učení.
 - b. Studenti dokáží vyjmenovat tři základní druhy sociálního učení,popsat rozdíly mezi nimi a uvést příklady z běžného života
5. [*3min.] **PÍSEMNÉ SHRUTÍ**
 - a. Studenti jsou schopni vybrat a písemně vlastními slovy shrnout tři důležité informace, které zazněly během vyučování

1. ÚVOD DO TÉMATU

V dnešní hodině se budeme věnovat tématu SOCIALIZACE a SOCIÁLNÍHO UČENÍ. Pojem **socializace je jedním z klíčových pojmů sociální psychologie, která se zabývá vztahem člověka a společnosti**. Konkrétně tím, jak na vývoj člověka působí společnost a kultura, ve které žije. Dnešní hodina bude úvodem do tohoto tématu a ráda bych, abychom se během následujících 45 minut seznámili se základními pojmy, a abychom tyto pojmy dokázali propojit s konkrétními životními situacemi, které známe.

Proč je vlastně socializace tak důležitá? Člověk je společenský tvor, žijící ve společnosti jiných lidí. Novorozenec se rodí do určité společnosti, ve které bývají vyznávány a dodržovány určité hodnoty, kulturní vzorce a sociální normy. Malé dítě se tomu všemu teprve postupně učí. Anthony Giddens, významný britský sociolog, například tento proces osvojování si společenských hodnot, vzorců a norem označuje jako *proces vývoje od stádia bezmocného novorozence až po osobu, dobře si uvědomující sebe samu a orientovanou ve své vlastní kultuře*.

Než přejdeme k výkladu socializace, bylo by dobré, abychom si vysvětlili pojem, který tu právě zazněl, a který se socializací souvisí. Jedná se o pojem **sociální norma**. Sociální normy definují, jaké chování a jednání je ve společnosti přípustné a jaké nikoliv. Jedná se o jakási pravidla společenského života, která nejsou sice nikde striktně sepsána, ale jejichž porušení s sebou nese nepříjemné následky. Tato pravidla se v každé společnosti liší.

Uvedu vám příklad. Zatímco v naší společnosti je hlasité mlaskání během jídla považováno za velmi neslušné, v jiné společnosti jde o známku spokojenosti. Věděl by někdo, ve které zemi je hlasité mlaskání při jídle běžným projevem ocenění dobrého jídla?

Výborně, to jsme zabrousili k rozdílům v chápání přípustného a nepřípustného chování mezi různými kulturami.

Dokázali byste mi uvést jiný příklad společenské normy, se kterou vy běžně setkáváte?

Výborně, tolik k sociální normě a nyní přejděme k pojmu socializace.

V úvodu hodiny učitel seznámí studenty s plánem vyučování.

Studentům je rozdán list, kde jsou důležité definice a pojmy vztahující se k tématu. Tyto pojmy a definice jsou v této didaktické přípravě vyznačeny tučně. Další zápisky jsou ponechány na vůli studentů. Cílem učitele je, aby měl jistotu, že stěžejní informace budou jednotné. Vlastní studentské zápisky by měli sloužit k lepší orientaci v tématu. Každý student může preferovat jiný styl učení, proto je další způsob zapisování ponechán na každém zvlášť.

*Úvodní aktivita má za úkol studenty uvést do tématu a motivovat k další spolupráci. Učitel upozorní studenty na význam socializace pro společnost, uvede definici známého sociologa A. Giddense a také upozorní na nový termín **sociální normy**, který studentům definuje a uvede na příkladu. Vyučující studenty vyzve k uvedení dalších příkladů sociálních norem z jejich běžného života. Pokud se nikdo nezapojí, vyučující otázku specifikuje na konkrétní prostředí (například prostředí školy).*

Poté vyučující přistoupí k výkladu socializace v části dvě.

2. VÝKLAD- SOCIALIZACE

Každý z vás má před sebou na lavici list, na kterém najdete nejdůležitější pojmy a informace k dnešnímu tématu. Byla bych ráda, abyste si k uvedeným definicím dělali další zápisky dle vlastního uvážení, tak aby se vám z poznámek co nejjednodušeji učilo.

Socializaci můžeme chápat jako **proces začleňování jedince do společnosti**, kdy se z bytosti biologické stává bytost společenská. Jde o **celoživotní proces aktivního získávání sociálních dovedností, návyků, a postojů společnosti a kultury**, ve které se jedinec nachází. Bezpodmínečná je interakce s jinými lidmi. Během socializačního procesu dochází ke zvnitřnění hodnot a norem dané společnosti, čemuž říkáme **interiorizace**. Jinak řečeno, dítě si postupně během svého sociálního vývoje nejprve nevědomě osvojuje hodnotový systém společnosti, ve které žije. K osvojování sociálních norem a hodnot dochází i později v průběhu života. Pamatujte si, že cílem socializace není pasivní přejímání hodnot většinové společnosti. Naopak, důležité je aktivní formování vlastního sebehodnocení a postojů v rámci určitého sociálního kontextu.

Socializaci rozlišujeme primární, sekundární a terciální.

Primární socializace probíhá **zejména v rodině** a mezi nejbližšími přáteli, kdy je osvojován mateřský jazyk a základní vzorce chování. Normy, které během tohoto období děti vstřebávají, jsou velmi stabilní. Rodič představuje pro dítě vzor, kterému se chce podobat a identifikují se s ním. Nekriticky přijímá jeho názory a postoje. Primární socializace je nejintenzivnější v raném dětství.

Sekundární socializace připravuje jedince na jeho roli ve společnosti a začíná se uplatňovat přibližně v době nástupu dětí do výchovných a vzdělávacích institucí. Sekundární socializace probíhá zejména prostřednictvím **školy, vrstevníků, zájmových organizací, pracoviště, médií**. Vedle vlivu rodiny se tak prosazují i další vzory, např. učitelé, kamarádi, trenéři. Mnoho rodičů v této době zažije situaci, kdy jim dítě řekne, že nemají pravdu, protože paní učitelka řekla něco jiného. Později paní učitelku vystřídá kamarádka, přítel, youtuber apod. Škola je tedy v tomto období vedle rodiny dalším významným socializačním činitelem. Děti vzdělává, vede je k určitému řádu. Kromě toho, vy jako studenti často býváte ovlivňováni také postoji a názory nás učitelů, i když stěžejní zůstává vliv rodiny. Velkou moc mají také masmédiá, která ovlivňují vytváření názorů a hodnot.

Terciální socializace probíhá v dospělosti, kdy jedinec přejímá hodnoty v interakci se svým sociálním okolím. Například přechod člověka ze zaměstnání do důchodu, kdy jej čeká adaptace na nový životní styl. Mnoho lidí v tomto věku se vrhá znovu na studium a získávají tak nové sociální kontakty. Tím jsme se opět dostali k faktu, že socializace je celoživotním procesem, není tedy zcela ukončena.

Kromě rozdělení socializace na primární, sekundární a terciální, se obvykle socializace dělí také na záměrnou a nezáměrnou.

Záměrná socializace je cílená snaha ovlivnit myšlení a začlenění jedince do společnosti. Je realizována výchovou a učením.

Nezáměrná socializace je neúmyslné působení na člověka, které jej přesto ovlivňuje. Vlivem sociálních vzorů a modelů je člověk ovlivňován bez předchozího úmyslu. Například dítě vysleduje u rodičů způsob řešení konfliktů, který pak bude používat v dospělosti. Na nezáměrné socializaci se opět významnou měrou podílí i Internet, reklamy a knihy.

Mezi **socializační činitele** tedy patří především **rodina**, kde nezastupitelnou roli hraje matka nebo osoba, která se o dítě primárně stará. Podle kvality vztahu dítěte a matky či pečovatele, se pravděpodobně

budou v budoucnu odvíjet další vztahy jedince. **Další činitelé jsou tedy škola, vrstevníci, sportovní klub, zaměstnání a již zmiňovaná média či knihy.**

Snaha o znovuzачlenění jedince do společnosti se nazývá **resocializace**. K té dochází například ve snaze zapojit jedince zpět do většinové společnosti po výkonu trestu, po těžké nemoci či úrazu, ale také v důsledku zanedbané předchozí socializace.

Jak dnes již zaznělo, jako nejvýznamnější bývá označována primární socializace, která probíhá v dětství. Tady bych chtěla zdůraznit, že každý z nás byl vychován jinými rodiči v jiném prostředí. V každé rodině jsou trochu jiné hodnoty, politické názory, výchovné přístupy apod. Odlišnost ve společnosti, pokud je v mezích sociální normy, je vítaná a neměla by se stávat předmětem útoků či netolerance. Koneckonců tolerance jinakosti je znakem svobodné společnosti.

Někdy ale dojde během socializačního procesu k vážnému narušení. Je důležité si uvědomit, že pokud je sociální vývoj těžce narušen, nese si často jedinec následky do konce života. Jedná se například o různé poruchy chování, obtížné zvládnání stresu či narušenou důvěru vůči jiným lidem. V některých případech mohou problémy vyústit až k neúnosnému či deviantnímu chování člověka.

K narušení sociálního vývoje může dojít z mnoha důvodů. Jedním z nich je i dlouhodobá izolace jedince od společnosti. Extrémním případem takového narušení jsou „vlčí děti“.

Věděli byste, kdo se skrývá pod označením „vlčí děti“?

Podívejte se na obrázek na interaktivní tabuli, který vám možná trochu napoví. Pojmeme **vlčí děti** označujeme osoby, u kterých během dětství došlo k narušení jejich sociálního vývoje v důsledku jejich izolovaného vývoje, případně kvůli nedostatečně stimulujícímu prostředí. Na tabuli se můžete v krátkosti seznámit s osudem indických dívek Amaly a Kamaly. V roce 1920 byly objeveny v indickém lese misionářem, který se jich ujal a staral se o ně v domě pro opuštěné děti. Dívkám bylo v době jejich objevení 3 a 8 let. Obě dívky se chovaly jako vlčata. Přes snahy misionáře Singha, Amala po několika měsících zemřela, Kamala žila v sirotčinci dalších devět let. Podotýkám, že jde o extrémní případ narušeného sociálního vývoje.

Bohužel fenomén zanedbávaných dětí nepatří pouze do minulosti, ale ve společnosti se vyskytuje i dnes. V případě Amaly a Kamaly bylo zjevné, že žily izolovaně v lese bez sociálního vlivu a kontaktu s lidmi. Mnohé případy zanedbaného vývoje u dětí nejsou na první pohled rozpoznatelné. Může se jednat o fyzické i psychické týrání či zanedbávání výchovy a vzdělávání dětí, které se na jejich vývoji může podepsat do konce života.

Pokud vás téma vlčích dětí zaujalo, v listu s definicemi najdete odkaz na článek v plném znění.

Na otázku, zda studenti znají pojem vlčí děti, vyučující očekává spíše kladné odpovědi, ale počítá s tím, že ne všichni studenti si budou schopni rychle vzpomenout na význam toho označení. Proto použije ilustrační fotografii zobrazenou na interaktivní tabuli.

Krátký text o sestřích Amale a Kamale, které jsou historicky prvními doloženými „vlčími dětmi“ slouží jako příklad zanedbané socializace. Původní text je zredukován do nejdůležitějších bodů. Pod textem je uvedena webová stránka, kde studenti, které téma zaujalo mohou najít více informací. Odkaz na plný text, ze kterého jsem čerpala přidávám do přílohy této didaktické přípravy.

Vyučující upozorní studenty na to, že odlišnost ve společnosti je žádoucí, nejsou-li překročeny právní a společenské normy natolik, aby vedly k nelegálnímu či patologickému chování.

Vyučující upozorňuje na fakt zanedbaného sociálního vývoje, který ilustruje na případu vlčích dětí. Upozorňuje ale studenty na to, že jde o případ extrémní.

3. Diskuze

V předešlé části hodiny jsme si řekli, že kromě rodiny je jedním z významných socializačních činitelů také škola. V posledních několika letech však přibývá žáků, kteří jsou vzděláváni mimo instituci školy, formou domácího vzdělávání.

O1: Znáte tento pojem nebo jeho anglický ekvivalent – homeschooling?

O2: Jaký rozdíl je mezi domácím vzděláváním a distančním vzděláváním, které jsme si vyzkoušeli v několika posledních měsících?

Chtěla bych, abyste se nyní zamysleli nad otázkou, kterou vidíte na interaktivní tabuli. Diskuzní otázka zní: **„Myslíte si, že má domácí vzdělávání negativní dopad na socializaci žáků? Proč ano/ne?“**

Dám vám přibližně jednu minutu na to, abyste se nad otázkou zamysleli a zkusili si na ni odpovědět. Můžete si dělat poznámky, za minutku bych ráda slyšela vaše názory.

Čas vypršel, pojďme se společně zamyslet nad položenou otázkou. Má domácí vzdělávání negativní dopad na socializaci studentů? Nebudu vyvolávat, kdo chce, může začít mluvit. Vytvořím pod otázkou sloupec „ANO“, kam budu stručně zapisovat názory, podle kterých má homeschooling negativní vliv na socializaci studentů. Ve sloupci „NE“ budou názory, podle kterých homeschooling nemá na socializaci žáků negativní vliv.

Super, díky těm, kteří sdíleli svůj názor. Nyní vám rozdám text, který pojednává o domácím vzdělávání. Naleznete v něm stručný popis toho, jak může domácí vzdělávání probíhat, dále argumenty pro i proti tomuto typu vzdělávání. Vaším úkolem je, přečíst si text a znovu se zamyslet nad otázkou, o které jsme nyní mluvili. Zkuste najít v textu informace, které by podpořily váš názor. Pokud původní názor po přečtení změníte, zkuste si zapamatovat, co vás ke změně přimělo. Na přečtení článku a utřídění myšlenek vám dám asi 4 minuty, pak odstartujeme diskuzi.

Pokud jste připraveni k diskuzi, pojďme nyní vytvořit diskuzní skupiny. Rozdělíme se po pěti lidech následovně....

Přejdeme k diskuzi. Otázka je dána. Roberte, přečti ji prosím naposledy celé třídě. Děkuji.

Zkuste v rámci své skupiny prodiskutovat, jaké kdo zastává stanovisko a proč toto stanovisko zastává. Zkuste jako skupina najít jednotný názor k diskuzní otázce, který podpoříte jedním nebo dvěma argumenty. Pokud se vám nepodaří najít názorovou jednotu, nevádí. Určitě mě ale bude zajímat, ve kterých bodech jste se nedokázali shodnout. Budu vás postupně obcházet, takže kdyby něco nebylo jasné, klidně se mě ptejte. Dejme si na to čas 5 minut. Můžete začít.

Pojďme se tedy o názory podělit společně.

Začne skupina 1:

Dospěli jste ve skupině k jednotnému názoru?

Jaký názor zastáváte? Co vás k tomu to postojí vedlo?

V čem konkrétně jste nenašli shodu?

Co ve skupině 2,...3,...4?

Děkuji vám za podnětnou diskuzi. Nyní se vraťme k bodům, které jsme si k otázce socializace během domácího vzdělávání napsali na tabuli před diskuzí. Pojďme společně doplnit body, které právě zazněly, ale nejsou tu uvedeny.

Jaký tedy bude závěr naší diskuze? Podle převažujících argumentů na této straně, to tedy vypadá, že většina z vás se domnívá, že domácí vzdělávání má/nemá/ na socializaci dětí negativní vliv.

Výborně. Přejděme nyní k pojmu sociálního učení.

Učitel se snaží otázkami 1 -2 zmapovat, kolik informací studenti vědí o domácím vzdělávání. Učitel předpokládá, že studenti o domácím vzdělávání již slyšeli. Pokud by ve třídě nebyl nikdo, kdo by tento pojem znal, pak by prvním úkolem byla četba textu za účelem zjištění principů domácího vzdělávání. Následně by studenti přešli k otázce číslo 2. Následovala by diskuze dle plánu.

Učitel pracuje s celou třídou, tato aktivita má pouze uvozovací funkci. Cílem je studenty naladit a aktivizovat je k nadcházející diskuzi.

Učitel napíše na tabuli otázku, která by měla odstartovat diskuzi. Zároveň ji přečte a dá studentům časový limit cca 1min., aby si mohli ujasnit a zformulovat svůj názor. Učitel předpokládá, že čas na formulaci názoru poskytnutý předem, usnadní introvertním typům zapojení se do aktivity.

Po uplynutí času učitel vybídne studenty, aby sdíleli s třídou své názory. Učitel rozdělí prostor na tabuli na ANO—NE, kam bude stručně zaznamenávat názory studentů. Ve sloupci „ANO“ budou argumenty podporující myšlenku, že domácí vzdělávání negativně ovlivňuje socializaci žáků do většinové společnosti. Ve sloupci „NE“ budou zaznamenány opačné názory. Učitel předpokládá, že uslyší alespoň tři názory. Teprve poté přejde k další aktivitě. Toto také sdělí studentům, aby je povzbudil ke sdílení jejich názorů, pokud studenti nebudou chtít odpovídat.

Učitel rozdá každému studentovi text o domácím vzdělávání. Jde o upravený článek, jehož text je strukturován do tří odstavců. Každý odstavec má nadpis, který pomůže studentům se v textu orientovat. Text příkládám na konec didaktické přípravy, do sekce Přílohy.

Po přečtení textu rozdělí vyučující studenty do menších diskuzních kruhů (v závislosti na celkovém počtu studentů ve třídě) tak, aby vznikly čtyři přibližně velké skupiny. Vyučující vybídne jednoho ze studentů, aby naposledy připomenul otázku celé třídě. Před samotnou diskuzí učitel vyloží instrukce, seznámí studenty s časovým limitem a následně diskuzi odstartuje.

Vyučující neupozorňuje na dodržování zásad slušné komunikace, protože tyto zásady studenti znají z předešlých hodin. Do diskuze učitel výrazně nezasahuje, udělá tak pouze v případě, když se komunikace studentů nevyvíjí dle pravidel. K přerušení diskuze přistoupí pouze v případě hrubého narušení diskuze studenty nebo v případě, že se studenti vyjadřují vágně a opakuji stejné argumenty. V případě, že by někdo z žáků diskuzi narušoval nevhodným chováním, popřípadě by se odmítal do diskuze zapojit, učitel by mu přidělil roli zapisovatele. Ve své skupině by zapisoval průběh diskuze, na jehož základě by písemně shrnul diskuzi za domácí úkol.

Po uplynutí času vymezeného k diskuzi, vyučující vyzve postupně všechny skupiny k prezentaci jejich postoje, podpořeného jedním až dvěma argumenty. U skupin, ve kterých se studenti neshodli na jednotném

názoru, vyučující očekává jeden nebo dva klíčové body, na kterých se studenti nedokázali shodnout. Během tohoto procesu učitel doplňuje na tabuli argumenty, které na tabuli chybí. Shrnutím diskuze bude posouzení argumentů uvedených na tabuli. Podle převažujících argumentů společně zhodnotíme výsledek diskuze. Poté vyučující naváže výkladem zbylého učiva.

4. Výklad: Sociální učení

Dnes jsme si definovali socializaci, rozdělili jsme ji na primární, sekundární a terciální, a také jsme uvedli rozdíl mezi záměrnou a nezáměrnou socializací. Ráda bych nyní navázala tím, co je hlavním prostředkem socializace, tedy sociálním učením.

K socializaci dochází prostřednictvím sociálního učení . Sociální učení je proces osvojování komplexních způsobů chování a jednání přiměřených určité sociální situaci.

Rozlišujeme několik druhů sociálního učení, které bychom ale neměli chápat jako jednotlivé, rozdílné způsoby učení, ale spíše je vnímat jako různé projevy jednoho komplexního děje. Mezi základní druhy sociálního učení řadíme **imitaci(nápodobu), identifikaci a sociální posilování**. V seznamu pojmů před vámi najdete definici sociálního učení i těchto jeho tří forem. K těmto základním definicím si zapisujte z výkladu to, co vám přijde důležité a užitečné, podobně jako jsme to dělali v předchozích částech hodiny.

1. Imitace (nápodoba) je druh sociálního učení, kdy **jedinec napodobuje určité chování, aby dosáhl stejných výsledků nebo cílů jako napodobovaný**. Tato forma učení se vyskytuje i u zvířat. Podívejte se na video z pražské zoo, které ilustruje učení se nápodobou u dvou gorilích samců.

Napadá vás nějaký příklad nápodoby z lidského světa? Možná napovím, že tato forma učení se hodně objevuje v dětství.

Pozor, nápodoba nemusí být vždy vědomá! Dítě nevědomky napodobuje například chůzi, mimiku či gesta rodičů nebo sourozenců.

2. Identifikace má společné znaky s nápodobou, ovšem s tím rozdílem, **že napodobující se ztotožňuje s napodobovaným a snaží se mu co nejvíce přiblížit**. Nenapodobuje tedy jen určité vybrané chování, ale chce se cíleně svému vzoru podobat. Zpravidla se nejprve dítě identifikuje s jedním z rodičů, později v pubertě se jedná o jiné osoby. Velkou roli v tomto procesu jistě sehrává i vliv médií. Pro hokejisty bude možná vzorem Jaromír Jágr. Prozradíte mi, kdo by mohl být vzorem mezi youtubery? V této oblasti nemám moc velký přehled..... Máte i vy nějaké vzory ?

3. Sociální posilování je založeno na odměnách a trestech. Pokud je chování sociálně odměněno, například úsměvem, souhlasným projevem nebo pochvalou, pak má tendenci se opakovat. Naopak, pokud přijde za nějaké chování trest (nesouhlasné projevy, zamítnutí, hněv), pravděpodobnost opakování takového chování se snižuje. Uvedete mi nějaký příklad sociálního posilování z vašeho života?

**Učitel studentům představí pojem sociálního učení a seznámí je s druhy sociálního učení. Existuje různé dělení druhů sociálního učení. Vyučující vybral 5 nejčastěji používaných druhů, které studentům stručně popíše. Důležité je studenty upozornit na to, že se nejedná o oddělené autonomní druhy učení, ale spíše hovoříme o různých projevech jednoho komplexního děje.*

U imitace vyučující zařadí krátké video, ilustrující tuto formu učení na gorilách. Video lze sledovat na tomto odkaze: (4) [Facebook](#), na stránce POMÁHÁME GORILÁM (díl: BURÁKOVÁ TRILOGIE II)

Při výkladu termínu identifikace se vyučující několika málo otázkami snaží zapojit studenty do rozhovoru o vzorech z různých oborů. Vyučující nepředpokládá, že by se studenti svěřovali se svými vzory před celou třídou, ale pokud někteří budou ochotni sdílet tyto informace, vyučující uvítá rozšíření svých obzorů.

U výkladu pojmu sociálního posilování, vyučující vyzve studenty k uvedení příkladu z jejich života. Pokud by studenty žádný takový příklad nenapadl nebo jej nechtěli sdílet, vyučující zkusí uvést příklad sociálních odměn ve škole (pochvala od učitele) a sociálního trestu ze školního prostředí (poznámka učitele).

Několikrát dnes zaznělo, že Internet, potažmo sociální sítě velmi ovlivňují lidské myšlení, formování názorů i způsob komunikace. O tomto fenoménu budeme mluvit následující hodinu . Tu začneme krátkým písemným zamyšlením nad tím, jestli mohou sociální sítě negativně ovlivňovat vývoj lidí? Opište si teď do sešitu z tabule následující otázku: **Souhlasíš s názorem, že sociální sítě negativně ovlivňují sociální vývoj mladého člověka? Proč ano/ne?** Doma se nad otázkou zkuste zamyslet a v pár větách odpovědět. Nezapomeňte uvést alespoň dva důvody, proč ano nebo ne.

V následující části učitel zadá studentům úkol na příští hodinu. Tím je zamyšlení se nad položenou otázkou, týkající se negativního vlivu sociálních sítí na vývoj člověka. kterou studentům přečte a napíše na interaktivní tabuli. Nad touto otázkou se mají doma zamyslet a písemně zformulovat odpověď. Téma vlivu sociálních sítí na utváření postojů a sebepojetí se objeví v následující hodině .

5. SHRNUTÍ

Pojďme shrnout, co zajímavého dnes zaznělo. Dnes začnete vy. Vezměte si kousek papíru, na který napíšete tři pojmy a stručně je vysvětlíte. Mělo by se jednat o slova či spojení nebo myšlenku z dnešní hodiny, které vám utkvěly v paměti, něčím vás zaujaly nebo podle vás stojí za zmínku. Výběr je na vás, máte na to 3 minutky. Cvičení si vyberu, ale nebudu je hodnotit, má pro mě pouze informační charakter. Můžete začít.

Děkuji vám. Podívejte se na tabuli, kde můžete vidět moje shrnutí.

SOCIALIZACE je celoživotní proces, během kterého dochází k začleňování jedince do společnosti.

SOCIÁLNÍ UČENÍ je osvojování si dovednosti přiměřeně jednat v různých sociálních situacích.

SOCIÁLNÍ ZPEVŇOVÁNÍ je druh sociálního učení, který upevňuje žádoucí chování člověka na základě sociálních odměn a utlumuje nežádoucí chování na základě trestů.

Tím dnešní hodina končí, já vám děkuji za spolupráci a pokud má někdo nějaký dotaz, budu mu k dispozici po hodině.

Mějte se hezky.

Učitel chce po studentech, aby vybrali tři nejdůležitější informace z hodiny, které se vlastními slovy budou snažit stručně popsat. Je dán krátký časový úsek, aby se jednalo o stručný popis, jehož cílem má být zpětná vazba učiteli o tom, jak žáci probranému učivu porozuměli a které informace považují za důležité. Dalším cílem je uzavřít hodinu a „zklidnit“ třídu.

Po skončení písemné aktivity učitel nabídne studentům jeho shrnutí, které studenti vidí na interaktivní tabuli.

V úplném závěru hodiny učitel studentům nabídne možnost se doptat na případné nejasnosti po skončení výuky. Tímto dává možnost komunikace mimo skupinu, což by mohli využít studenti, kterým dělá problém mluvit před více lidmi.

Splnění didaktických cílů

- Písemná shrnutí v páté části slouží učitelům k tomu, aby získali zpětnou vazbu o tom, jak si studenti během hodiny utřídili předkládané myšlenky a pojmy, a které z nich považují za důležité.
- Záměrem učitele bylo uvést studenty do problematiky socializace a sociálního učení. Hodina byla zaměřena na aktivní práci se základními pojmy a definicemi. Příprava vycházela většinou z didaktických cílů nižšího kognitivního řádu. V následující hodině učitel plánuje zahrnout více aplikačních aktivit. Proto vyzval studenty k zamyšlení nad vlivem sociálních sítí na sociální vývoj mladých lidí. Tímto učitel cílí na vyšší kognitivní cíle následující výuky.
- Následné ověření splnění didaktických cílů by mohlo vypadat následovně:
 1. Vysvětlíte vlastními slovy pojem socializace.
 2. Uveďte tři základní formy sociálního učení.
 3. Na jakém principu funguje sociální posilování?
 4. Popište, jak probíhá primární socializace.
 5. Co je cílem socializace?

Poznámky

*Zdroje:

JANDOUREK, Jan. Úvod do sociologie. 2. vydání. Praha: Portál, s.r.o. 2009

GIDDENS, Anthony. Sociologie.. 1.vydání. Praha: Argo. 1999

OUDOVÁ, Drahomíra. Sociální psychologie. Textová studijní opora. Praha: ČZU.2014

[SOCIALIZACE & Sociální učení \(muni.cz\)](#)

[Sociální učení – Wikipedie \(wikipedia.org\)](#)

Zápisky z předmětu sociální psychologie (SZ7BK SOPS)

Zápisky z předmětu Úvod do psychologie – FHS UK, bakalářské studium

Příloha 1

*Vlčí děti Amala a Kamala

Text byl upraven, původní článek naleznete zde: [Vlčí děti: Zdokumentované případy lidí, které od malička vychovávala zvířata |](#)

[Reflex.cz](#)

AMALA A KAMALA

- OBJEVENY V INDICKÉM LESE MISIONÁŘEM JOSEPHEM SINGHEM ROKU 1920, BYLY ZHRUBA VE VĚKU 3 A 8 LET
- DÍVKY SE POHYBOVALY ZÁSDNĚ PO ČTYŘECH, NEPOUŽÍVALY RUCE K ÚCHOPU VĚCÍ, BYLY SCHOPNY POZŘÍT POUZE SYROVÉ MASO, NEUMĚLY MLUVIT, SAMY SEBE POVAŽOVALY ZA VLČATA
- SINGH SE DÍVKÁM VĚNOVAL V DOMĚ PRO OPUŠTĚNÉ DĚTI, JENŽ V INDII ZŘÍDIL
- AMALA PO NĚKOLIKA MĚSÍCÍCH V IZOLACI ZEMŘELA, KAMALA ŽILA V SIROTČINCI DALŠÍCH DEVĚT LET.
- AMALA A KAMALA NEJSOU VE 20. STOLETÍ ANI ZDALEKA JEDINÝM ZNÁMÝM PŘÍPADEM

Příloha 2

Proč učit doma?

Řada rodičů dospěla k rozhodnutí „učit doma“ na základě zkušeností s běžnou školou, kam jejich děti začaly chodit. V některých případech se jedná o žáky, kteří vyžadují nějakou speciální péči, byť jsou třeba inteligentní. Může jít například o dyslexii nebo jinou poruchu učení, roli mohou hrát také logopedické problémy. Provoz ve škole neumožňuje vždy věnovat takovým dětem dostatečnou pozornost, při výuce pak často procvičují něco jiného, než by opravdu potřebovaly. Když dostávají stejné úkoly jako jejich spolužáci, dosahují obvykle horších výsledků a to má také negativní vliv na jejich sebevědomí. Samozřejmě existují školy, které si poradí i s těmito problémy, ale není to jednoduché, obzvláště při větším počtu žáků ve třídě. Rodiče také poměrně často zdůvodňují domácí výuku svých dětí tím, že chtějí rozvíjet jejich umělecké nebo sportovní nadání, vysoký intelekt nebo jim poskytnout jazykové vzdělání na vyšší úrovni. Jiný je případ rodičů, kteří odmítají běžnou školu, protože chtějí mít větší kontrolu nad vzděláním a výchovou svých dětí. Může jít o rodiny, které dodržují určitá pravidla, ať už náboženská, nebo morální, a tudíž chtějí, aby je dodržovaly i jejich děti, což by šlo v běžné škole obtížně.

Argumenty proti

Děti vzdělávané v rodinách jsou podle odpůrců domácího vzdělávání odtrženy od kolektivu svých vrstevníků, nemají tedy dostatečné sociální vazby, potřebné pro život. Kritici dále upozorňují, že škola má socializační funkci, která při domácí výuce chybí. Zaznívá také argument, že rodiče nemohou naučit to, co učitelé, a že nedokážou své dítě správně hodnotit. Faktem je, že pokud chce rodina učit své děti na druhém stupni, musí na sobě dost zapracovat, aby toho byla schopna.

Jak vypadá vyučování v domácím prostředí

Pro koncipování obsahu domácího vzdělávání platí stejný rámcový vzdělávací program jako pro děti v běžné škole. Rodiny si také připravují učební plány a vedou třídní knihu nebo deník, do kterého zaznamenávají podstatné informace. Při výuce jsou využívány učebnice a pracovní sešity, ve větší míře se využívá četba, internet, různé výukové programy, děti také vypracovávají referáty, časté je projektové vyučování. Vyučování se ale neodehrává jen doma, rodiče nebo jiní vyučující s dětmi často navštěvují muzea, chodí na exkurze nebo provádějí pozorování v přírodě. Podle zkušeností rodičů i učitelů jsou děti v domácím vzdělávání vedeny k větší samostatnosti a k zodpovědnosti za své vzdělání. Volba metod výuky je ale velmi rozmanitá a doslova individuální. Někteří rodiče jsou inovativní a jiní inklinují k tradiční výuce, ale v každém případě ji přizpůsobují konkrétním potřebám daného dítěte – což je největší přínos domácího vzdělávání.

Text byl zkrácen a upraven.

Odkaz na zdroj: [Na cestě k legalizaci domácího vzdělávání \(rvp.cz\)](http://Na cestě k legalizaci domácího vzdělávání (rvp.cz))

Příloha 3

DŮLEŽITÉ POJMY

SOCIALIZACE A SOCIÁLNÍ UČENÍ

SOCIALIZACE

- klíčový pojem sociální psychologie, která se zabývá vlivem společnosti na vývoj člověka
- proces začleňování člověka do společnosti, který probíhá po celý život
- celoživotní proces aktivního získávání sociálních dovedností, návyků, a postojů společnosti a kultury
- aktivní formování vlastního sebehodnocení a postojů v rámci určitého sociálního kontextu
- s. primární (nejintenzivněji v raném dětství, vliv rodiny a blízkých přátel)
s. sekundární (pozdější dětství a puberta, dospělost; vliv vrstevníků, školy, zaměstnání)
s. terciární (v dospělosti)
- záměrná s. - cílená snaha ovlivnit myšlení a začlenění jedince do společnosti, je realizována výchovou a učením
- nezáměrná s. - neúmyslné působení na člověka, které jej přesto ovlivňuje
- **Výsledkem socializace a sociálního učení by mělo být začlenění se do společnosti, schopnost spolupráce, komunikace, zvnitřnění společenských norem a jejich dodržování. Nejedná se o pouhé pasivní přizpůsobení se, naopak důraz je kladen na sdílení společenských a kulturních hodnot a aktivní jednání v sociálním kontextu. V průběhu života člověk formuje své vlastní postoje a názory, učí se zastávat různé sociální role a chovat se podle nich.**

Co si chci poznamenat:

RESOCIALIZACE

- snaha o nápravu jedince a jeho znovačlenění do společnosti

Co si chci poznamenat:

INTERIORIZACE

- zvnitřnění hodnot a norem dané společností během socializace

Co si chci poznamenat:

SOCIÁLNÍ ROLE

- očekávané chování jedince, které plyne z jeho sociálního postavení

Co si chci poznamenat:

SOCIÁLNÍ NORMY

- představují pravidla společenského života, která určitou formu společenského chování buď předepisují nebo zakazují
- odchýlení se od sociálních norem má za následek nějaké sociální sankce (např. nesouhlas, tělesný trest, aj.)

Co si chci poznamenat:

SOCIÁLNÍ UČENÍ

- osvojování sociálních dovedností a způsobu chování a jednání přiměřených určité sociální situaci
- socializace probíhá prostřednictvím sociálního učení
- tři základní druhy sociálního učení:
 - nápodoba (imitace) - jedinec napodobuje určité chování, aby dosáhl totožných výsledků nebo cílů jako napodobovaný (vědomé i nevědomé napodobování)
 - sociální zpevňování – učení založené na principu sociálních odměn a trestů (chování, které sociálně odměněno je posilováno, naopak po negativní reakci – trestu- se pravděpodobnost opakování chování se snižuje)
 - identifikace - napodobující se ztotožňuje s napodobovaným a snaží se mu co nejvíce přiblížit. Nenapodobuje jen určité vybrané chování (jako je tomu u nápodoby), ale chce se cíleně svému vzoru podobat.

Co si chci poznamenat:

DOMÁCÍ VZDĚLÁVÁNÍ/ HOMESCHOOLING

- alternativní forma vzdělávání, kdy je dítě vyučováno buď rodiči nebo jinou pověřenou osobou

Co si chci poznamenat:

